
Vergaderjaar 2019–2020

28 676

NAVO

Nr. 338

BRIEF MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 april 2020

Hierbij informeer ik u over de bijeenkomst van de NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken op 2 april 2020. De vergadering werd gevoerd via videoverbinding. Tevens gaat u toe de verklaring die de NAVO ministers van Buitenlandse Zaken hebben aangenomen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

VERSLAG BIJEENKOMST NAVO MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN VAN 2 april 2020

De bijeenkomst van NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken vond plaats op 2 april 2020. Dit was de eerste keer dat Noord-Macedonië officieel aanwezig was als dertigste bondgenoot. Na afloop werd een korte verklaring uitgestuurd waarin veel aandacht was voor de gevolgen van COVID-19. Deze verklaring gaat u in de bijlage toe¹.

Waar deze bijeenkomst was voorzien voor 2 en 3 april in Brussel, werd deze ten gevolge van de COVID-19 crisis omgezet naar een vergadering per video-verbinding en beperkt tot een sessie van ruim drie uur op 2 april jl. Veel van de aandacht van ministers ging uit naar de impact en de gevolgen van de COVID-19 crisis.

De ministers stemden in met een aantal maatregelen die de NAVO beter in staat stellen bondgenoten te ondersteunen bij deze crisis. Voorts besloten ministers tot uitbreiding van de NAVO-missie in Irak, tot verkenning van mogelijke additionele NAVO-inzet in de MENA-regio (Midden-Oosten en Noord-Afrika), tot aanvullende steun voor partnerlanden Georgië en Oekraïne en keurden zij een capaciteitsopbouwpakket goed voor professionalisering van VN-vredeshandhaving, waardoor de NAVO door training en advies kan bijdragen aan de interoperabiliteit, training en gereedheid van VN-vredessoldaten. Ten slotte spraken bondgenoten over strategische stabiliteit, met name over wapenbeheersing, ontwapening en non-proliferatie.

Op voorstel van de Secretaris-generaal van de NAVO zal op 15 of 16 april a.s. een extra bijeenkomst van de ministers van Defensie plaatsvinden over de COVID-19 uitbraak en de implicaties daarvan voor het bondgenootschap, wederom via een beveiligde video-verbinding. Uw Kamer ontvangt hiervoor op korte termijn een geannoteerde agenda.

COVID-19

Bondgenoten onderstreepten het belang van eenheid, solidariteit en weerbaarheid (*resilience*) in deze crisis. Hoewel ook zij zelf grote moeilijkheden ondervonden, stonden bondgenoten elkaar bij in hun strijd tegen het COVID-19 virus. Zo bedankte Nederland andere bondgenoten voor hun hulp bij repatriëring van Nederlanders en het aanbieden van zorg voor COVID-19 patiënten.

Hoewel de organisatie daarvoor niet de eerst aangewezen is, speelt ook de NAVO een rol in de bestrijding van de wereldwijde COVID-19 uitbraak. Om de NAVO beter in staat te stellen bondgenoten bij te staan, gaven de ministers hun goedkeuring aan een aantal maatregelen. Zij droegen SACEUR op (1) een Task Force op te richten voor het faciliteren van transport van personeel en materieel; (2) maatregelen te treffen ter facilitering van snelle verplaatsing van hulpgoederen door de lucht; (3) de Noord Atlantische Raad uiterlijk op 9 april te informeren over aanvullende maatregelen op de middellange en lange termijn. Voor de effectiviteit van deze maatregelen zijn financiële middelen nodig. Daarom wordt ook gekeken naar het instellen van een speciaal financieringsmechanisme.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Veel ministers wezen ook op het gevaar van desinformatie en onderstreepten het belang zich daartegen gezamenlijk te weer te stellen. Daarbij benadrukten diverse bondgenoten, waaronder Nederland, dat de Corona-crisis geen excuus mocht zijn om democratische normen uit te hollen.

Ten slotte stelden ministers dat moest worden voorkomen dat deze gezondheidscrisis zich ontwikkelde tot een veiligheids crisis. Bestaande dreigingen en uitdagingen zijn niet verdwenen en de NAVO blijft in staat de bijna 1 miljard inwoners van het verdragsgebied te beschermen. Bestaande operaties, missies en activiteiten moeten zo veel mogelijk worden voortgezet. Waar nodig zullen maatregelen worden getroffen gericht op het zekerstellen van de veiligheid van het eigen personeel.

Het Zuiden

Irak

Ministers stemden in met een uitbreiding van de NAVO-missie in Irak (NMI), binnen het bestaande mandaat: zodra de veiligheids- en gezondheidssituatie in Irak dat toestaat zal NMI een aantal trainings- en advies-taken overnemen van de anti-ISIS coalitie. Het principebesluit hiertoe was al tijdens de bijeenkomst van NAVO-ministers van Defensie in februari 2020 genomen².

Midden Oosten en Noord Afrika

Ministers stemden in met het verkennen van mogelijk additionele NAVO-inzet in de MENA-regio. Een discussie over eventuele NAVO-betrokkenheid in de Sahel is uitgesteld.

Turkije/Syrië

Ook werd kort aandacht besteed aan de situatie in Syrië. Vele bondgenoten onderkenden dat Turkije zwaar geraakt wordt door de oorlog in Syrië. Er bestond waardering voor het feit dat Turkije grote aantallen vluchtelingen opving. Desalniettemin klonk ook kritiek door in interventies. Onder meer Nederland gaf nadrukkelijk aan dat spanningen onder bondgenoten vermeden dienden te worden. Het belang van goede afspraken tussen de EU en Turkije over migratie werd veelvuldig benadrukt.

Afghanistan

Ministers stonden kort stil bij de recente ontwikkelingen in Afghanistan. Diverse ministers, w.o. Nederland, benadrukten het belang van doorbreken van de politieke impasse. In zijn introductie gaf de Secretaris-generaal van de NAVO aan dat de *Resolute Support Mission* volgens de huidige planning na de aanpassing van het troepenniveau binnen 135 dagen nog dezelfde kerntaken kan blijven uitvoeren. Voorts werd breed het belang onderstreept dat eventuele verdere troepenreducties aan voorwaarden zijn onderworpen, opdat de investeringen van de afgelopen 19 jaar niet teniet worden gedaan. Bondgenoten bevestigden het uitgangspunt van «*in together, adjust together, out together*».

² Verslag bijeenkomst NAVO-ministers van Defensie op 12 en 13 februari 2020 te Brussel, Kamerstuk 28 676, nr. 334

Strategische stabiliteit

Ministers benoemden het belang van wapenbeheersing, in combinatie met het handhaven van het tweesporenbeleid van druk en dialoog richting Rusland, waarvoor de NAVO-Rusland Raad een belangrijk forum vormt. Het belang van het overeind houden, o.a. door betere implementatie van conventionele wapenbeheersingsverdragen zoals het *Open Skies* Verdrag, als ook het behoud van *New START*, werd door meerdere ministers beklemtoond, waarbij Nederland het *Open Skies* verdrag als belangrijke pijler van de Euro-Atlantische veiligheidsarchitectuur nadrukkelijk onderstreepte.

Reflectieproces van de NAVO

Bondgenoten keurden het mandaat voor de Secretaris-generaal voor het reflectieproces goed en verwelkomden de recente bekendmaking van de samenstelling van de reflectiegroep die de Secretaris-generaal zal adviseren bij het reflectieproces, dat tot doel heeft de politieke dimensie van de NAVO te versterken. De reflectiegroep is samengesteld uit 10 personen, 5 vrouwen en 5 mannen. De Nederlandse Herna Verhagen, CEO van PostNL, zal deel uitmaken van deze groep. De andere leden zijn Greta Bossenmeier (Canada), Anja Dalgaard-Nielsen (Denemarken), Hubert Védrine (Frankrijk), Thomas de Maizière (Duitsland), Marta Dassù (Italië), Anna Fotyga (Polen), Tacan Ildem (Turkije), John Bew (Verenigd Koninkrijk) en Wess Mitchell (Verenigde Staten). Thomas de Maizière en Wess Mitchell zullen co-voorzitters van de groep zijn.